

EVOLÚCIA ĽUDSKEJ SLOBODY A OSOBNÉHO VEDOMIA

RUDOLF STEINER

GA 90b

tiež

TÝKAJÚCE SA POJMU BOHA

Tento dokument pozostáva z poznámok k dvom prednáškam, pričom prvý súbor poznámok môže byť z prednášky z iného dátumu: *Znovu zjednotenie Mesiaca so Zemou*. Tieto poznámky z prednášok boli preložené zo stenografických správ, ktoré lektor nerevidoval, neznámym prekladateľom.

19. januára 1905, Düsseldorf

Prednášky o farbe a egu ukazujú skutočnú povahu človeka vo vzťahu ku Kozmu, otáčajúc sa od Zeme k tomu, čo je nadpozemské. Naša doba si to vyžaduje. Videli sme, že ľudská sila myslenia sa stala tienistou a už nespočívka v realite. To poukazuje na skutočnosť, že človek musí nutne dostať nové impulzy do svojej duše. V knihe *Okultná veda* sa dočítame, že určité veľké udalosti ovplyvnili ľudskú evolúciu. Napríklad Mesiac, ktorý dnes svieti z kozmického priestoru, bol predtým spojený so Zemou. Vieme, aké významné premeny nastali u človeka, keď Mesiac opustil Zem v čase potopy Atlantídy. Videli sme, že minerály vďačia za svoju existenciu tomu, že Mesiac opustil Zem. Tieto kozmické udalosti musíme priviesť k umeleckému chápaniu. Človek preniesol svoje bytie zo Saturnu, Slnka a Mesiaca. Počas premien v ľudskom prostredí neexistovala žiadna minerálna ríša. To, čo nazývame minerálna hmota, bolo vložené do ľudskej bytosti počas pozemskej epochy. Človek ako celok je vložený do celého Kozmu predtým, ako Mesiac opustil Zem. Minerál sa vyvinul v zemi vo farbách, aké vidíme dnes. Pôvodne človek nebol určený pre Zem. Istý čas jeho osud visel na vlásku; bola to otázka s duchovnými sprievodcami pozemského vývoja, či má človek svoju existenciu odovzdať na Zemi samotnej alebo mimo nej. To, že je možné, aby sa človek stal pozemskou bytosťou od východu z Mesiaca, je spôsobené impulzom od sprievodcov ľudskej evolúcie. Tým sa zmenil jeho vzťah ku Kozmu. Človek pôvodne nebol osobnou bytosťou a stal sa ňou preto, lebo sily tvoriace jeho telo sa stlačili k sebe a tak získal slobodu. Jeho vývoj na zemi prebiehal v rôznych

fázach po výstupe z Mesiaca. Keby nič nezasiahlo, človek by mal aj naďalej schopnosť vytvárať staré jasnovidecké obrazy. To posledné nebolo odňaté odchodom Mesiaca, ale evolúcia pokročila a človek nezostal pripútaný k Zemi; prešiel spätným vývojom, ktorý vyvrcholil v 19. storočí. V dávnych dobách bol človek do určitej miery vybavený asimilačnými funkciami a podliehal zemskej príťažlivosti; na druhej strane ako hlava je schopný viesť vesmírnu existenciu. To znamená, že človek rozvíjal svoj intelekt, v ktorom staré jasnovidecké obrazy do 4. storočia po Kristovi zatvrdli a od 15. storočia sa stávali čoraz temnejšími. Hoci je ľudský intelekt duchovný, nemá skutočnú existenciu, má tieňovú existenciu. To vyvrcholilo v 19. storočí. Myšlienky človeka nie sú zakorenené v realite; duchovnosť teraz chýba; človek žije v duchovnom elemente myslenia, no stal sa materialistom, ktorý myslí len na hmotu. Už ho neoduševňujú obrazy, vníma len hmotný svet.

Vieme, že jedného dňa sa Mesiac opäť zjednotí so Zemou. Abstraktná astronómia a iné vedy to poznajú, ale posúvajú čas ďaleko do budúcnosti – nie je to však veľmi ďaleko.

V priebehu evolúcie sa ľudstvo stáva mladším a mladším a zachováva si silu vývoja tela a duše až do určitého veku. V starovekej Indii si človek zachoval plasticitu až do veku 56 rokov. V čase Golgoty do veku 33 rokov; teraz do 27 rokov. V 6. poatlantskej epoche to bude do 21-14 rokov v 7. epoche, 14-7. Žena prestane byť plodná, ďalší spôsob vstupu do pozemského života nastane, keď sa Mesiac znovu zjednotí so Zemou, v roku 8 000 nášho letopočtu. Znovu zjednotenie Mesiaca so Zemou bude mať veľký význam; budeme inak spojení so Zemou.

Intelekt bude čoraz temnejší. Ak sa človek nerozhodne absorbovať to, čo má zostúpiť z duchovného sveta, úplne prejde do tienistej stránky svojho intelektu. Intelekt je teraz schopný pochopiť len nerastnú ríšu, nemôže preniknúť k človeku. Život rastlín je preňho hlboká hádanka, život zvierat ešte viac, ľudský život je úplne nepriehľadný. Vytváranie obrazov zbavených reality bude pokračovať, pokiaľ sa človek nerozhodne rozvíjať predstavivosť. Ak to urobí, tienisté obrazy budú znovu oživené Duchovnou vedou a stanú sa nielen ľudskými, ale aj kozmickými udalosťami. Čítame v *Okultnej vede* že ľudské duše v istom čase odišli zo zeme na iné planéty a neskôr sa vrátili do pozemskej existencie. Tí z Marsu, Jupitera a iných planét sa zase vrátili na Zem. Všetky tieto udalosti sú podložené skúmaním duchovného sveta av tejto súvislosti nachádzame mimoriadne významnú udalosť v 7. desaťročí 19. storočia. Človek sa vrátil na Zem z iných planét až do roku 1879. Odvtedy vstupujú do vzťahu s človekom na Zemi ďalšie bytosti z cudzích kozmických oblastí. V Atlantíde bol človek poslednou bytosťou, ktorá vstúpila na zem; od

roku 1879 Vulcan bytosti zostupujú do pozemského vývoja. Sú to prvé, nadpozemské bytosti, ktoré prinášajú správy; im vďačíme za našu duchovnú vedu. Ľudská rasa tieto Bytosti nevíta, ako celok ich ignoruje. To nakoniec privedie Zem do tragického stavu. Budú naďalej klesať, ale človek nebude rozumieť ich reči, iba ak pochopí duchovnú vedu, ktorá by mala zmeniť sociálne prostredie. Tieto vulkánske bytosti, medzi Mesiacom a Merkúrom, sa snažia získať oporu v pozemskej existencii. Usilujú sa byť predchodcami konca Zeme a návratu Mesiaca. Naše temné intelektuálne chápanie musí byť oživené obrazmi duchovnej vedy. Bude vychádzať šok za šokom a zem sa rozpustí v chaose, ak sa tieto bytosti stretnú s odporom ľudstva. Usilujú sa byť predchodcami konca Zeme a návratu Mesiaca. Naše temné intelektuálne chápanie musí byť oživené obrazmi duchovnej vedy. Bude vychádzať šok za šokom a zem sa rozpustí v chaose, ak sa tieto bytosti stretnú s odporom ľudstva. Usilujú sa byť predchodcami konca Zeme a návratu Mesiaca. Naše temné intelektuálne chápanie musí byť oživené obrazmi duchovnej vedy. Bude vychádzať šok za šokom a zem sa rozpustí v chaose, ak sa tieto bytosti stretnú s odporom ľudstva.

Môže sa zdať neškodné myslieť len na automatické myšlienky o mineráloch, rastlinách, zvieratách a človeku; dnes sa o nich len uvažuje, ale ak to bude pokračovať až do opätovného zjednotenia Mesiaca, výsledkom bude chaos. Plná ľudskosť musí byť vtiahnutá do intelektu. Nesprávne a neskutočné myšlienky razom dostanú skutočnú pravdu pri opätovnom zjednotení Mesiaca. Tieto materialistické myšlienky potom vyvolajú strašnú rasu automatických bytostí, ktoré stoja vo svojej prirodzenosti medzi rastlinnou a minerálnou ríšou. Budú obdarení veľkou silou intelektu a porozumenia a uzavrú zem do akejsi siete alebo pavučiny. Uzavrú to, čo si človek predstavuje bez duchovnej vedy. (Stroj je naozaj myšlienka naliata do minerálu) Všetky moderné neskutočné myšlienky budú obdarené bytím. Keďže Zem je dnes uzavretá v atmosfére, tieto minerálne rastliny — ako pavúky, strašne zlé, vplietajúce sa do seba, pokryjú Zem ako komáre vo vzduchu. Ak sa človek nezjednotí s vulkanskými duchovnými bytosťami, bude musieť zjednotiť svoju vlastnú bytosť, pokiaľ to nie je duchovné, s touto pavúcou rasou; bude s tým musieť žiť a pokračovať vo svojom vývoji uprostred toho. Pokročilý človek bude riadiť svoje telo zvonku ako skupinové duše. Sú ľudia, ktorí si to uvedomujú a napriek tomu túžia evolúciu brzdiť; sú vedomými spojencami týchto pavúčích bytostí, ktorých poznajú z dávnych tradícií. Človek sa nesmie vyhýbať opisom tejto povahy, pretože veľa z toho sa skrýva za tým, čo dnes mnohí ľudia hovoria. Naša evolúcia nemôže napredovať, pokiaľ nebude stiahnutý závoj tajomstva a tieto veci nebudú známe, aby mohla byť duchovná

veda prijatá alebo odmietnutá. Ľudstvo bude hľadať toto spojenie s rasou pavúkov; to znamená ďalší vývoj tieňového myslenia v kozmickej existencii. Nestačí len prijať vzorce duchovnej vedy, musíme vidieť, ako sa myšlienky stávajú skutočnosťou: rozsah a plná dôležitosť toho nie je realizovaná, preto ľudstvu hrozí, že sa zamotá do tejto siete.

Spôsob uvoľnenia je serióznym prijatím myšlienok povýšených na cítenie a bytie a vedeckou víziou, pozdvihnutím teórie do umenia.

A čo vzdelanie, medicína a veda? V modernej fyzike sa ľudská bytosť vysvetľuje v abstraktných myšlienkach. Učia sa pomocou mŕtvoly. Toto je minerálna časť človeka, ktorá začala odchodom Mesiaca a končí jeho opätovným spojením so Zemou. Vedomosti a veda sa musia preniesť do reality. Dnes sa rozumie iba minerál. Aby sme pochopili rastlinu, musí sa myslenie povzniesť k umeleckému chápaniu, umeleckým konceptom. Na plodenie myslenia je potrebný skutočný impulz vôle.

V roku 8 000 nášho letopočtu sa už muž nenarodí zo ženy. Fyzické narodenie sa začalo východom Mesiaca a tomuto človeku vďačí za svoj Intelekt, svoju osobnosť a svoju individualitu. Táto zmena je však len dočasná. Duchovná veda nás môže naučiť tieto veci. Vzájomné prepletanie tejto pavúčej siete bude pripomínať palicu Merkúra. S týmito bytosťami sa človek môže stretnúť s porozumením len tak, že sa pozdvihne k umeleckému vnímaniu a vhl'adu.

Videli sme, ako v prírode prevláda niečo umeleckého charakteru. Pravá duchovná veda poukazuje na umelecké chápanie. Existuje túžba absorbovať duchovné bytosti z Kozmu. Hrozná mučiarenň prevládajúcich neumeleckých predstáv neposkytuje žiadne skutočné poznatky o skutočnej povahe rastliny, zvierat'a alebo človeka. Moderná veda je produktom Ahrimana, ktorý môže priviesť ľudstvo do pozemskej záhuby. Štúdium duchovnej vedy nie je niečo abstraktné; otvára dvere kozmickým vplyvom, ktoré sa od poslednej tretiny 19. storočia usilujú naliat' na Zem.

Mesiac, ktorý odráža slnečné svetlo, bol oddelený od Zeme, aby sa človek mohol stať slobodnou ľudskou bytosťou.

TÝKAJÚCE SA POJMU BOHA

19. januára 1905, Düsseldorf

Indián bol v inom postavení ako Európan voči Bohu. Jeho najvyššou koncepciou bol Brahman. Európan venuje len malú pozornosť božstvu, ale venuje sa abstraktnému mysleniu. Málokedy myslí na Božské. Mysticci však

uznávajú hierarchie, ktoré sú medzi Bohom a človekom – od Serafimov po Archanjelov. Kedysi sa ich snažili pochopiť. Hoci Hierarchie žijú v astrálnej a mentálnej alebo devachanickej rovine, ich práca preniká do fyzickej a my s nimi vstupujeme do komunikácie na fyzickej rovine. Žijeme vo všetkých troch rovinách. Mystik sa im snaží porozumieť bez toho, aby sa snažil o koncept jednotného božstva za nimi.

Aký je vzťah medzi Bohom a človekom? Prečo Boh stvoril človeka? Prečo Boh stvoril svet? Aby sa človek a svet postupne rozvíjali. Na tieto otázky je mimoriadne ťažké odpovedať. K tomu je potrebné školenie. Na východe to robila joga. Na Západe katarziou v Mystériách. Žiak sa učil: svoju dušu môžete naučiť nesmrteľnosti len vtedy, keď už po nesmrteľnosti netúžite. Nesmrteľnosť sa musí riešiť ako matematický problém – teda – bez pocitu alebo túžby. Čím vyššia je otázka, tým viac musí byť duša bez vášne. Všetko sebahľadanie musí ísť bokom. Žiaci Pytagoras boli tak vyškolení. Gnostické učenie sa nazývalo „Mathesis“; pretože to bolo pokojné a bez vášne.

Ako sa Boh stavia k svetu?

V prírode vidíme minerálnu, rastlinnú a živočíšnu ríšu; človek má v sebe vlastnosti všetkých týchto kráľovstiev. Forma a súdržnosť minerálov; životnosť rastliny; a cit a sila vnútorného života živočíšnej ríše, človek je ich súhrnom. Dosiahol svoj vývoj a sily na ich cenu. Pôvodne boli zvieratá dokonalejšie. Vzostup človeka spôsobil ich zostup. Týmto spôsobom povstalo ľudské kráľovstvo. Ak sa má rozvíjať svätá osoba (Svätý), znamená to zatlačenie mnohých bytostí nadol k dekadencii. Pre každého svätca je veľa previnilcov. Nebyť týchto dvoch extrémov, nebola by evolúcia. Evolúcia je odstránenie oboch strán.

Intelekt človeka je potrebný na prácu v ríši zvierat – na stavbu strojov alebo kopanie jamy či hrobu. Toto bude pokračovať s novými silami. Umelec pridáva svoj podiel, zapracováva svoje myšlienky a nápady do minerálu. Úlohou dneška je prepracovať minerálnu ríšu. Ľudské diela premieňajú svet iba týmto spôsobom. V súčasnosti môže človek pracovať len s minerálmi. Nemôže včleniť život cez svojho ducha do žiadnej bytosti.

Človek vytlačil minerál zo svojej vlastnej bytosti, aby mal materiál, na ktorom by mohol pracovať, aby ho mohol preniknúť vlastným duchom. Tým ho vykúpi a napravi svoj predchádzajúci prehrešok voči nemu. Vonkajší minerál bude rozpustený a vykúpený vlastnou prácou človeka.

V prvom cykle (Saturn) bolo minerálne kráľovstvo vytlačené a bude vykúpené vo štvrtom (Zem). V druhom cykle bola rastlina vytlačená a bude vykúpená v

piatom. V treťom cykle bolo zviera vytlačené a bude vykúpené v šiestom. V siedmom cykle človek vykúpi samotné ľudské kráľovstvo.

Ak sa svätec vyvinie, znamená to stlačenie iných bytostí; on urobí dobro a vykúpi tých druhých. Táto myšlienka dáva súcit s celým Kozmom.

Človek pri výchove seba samého musí túžiť po pozdvihnutí a vykúpení iných, pretože sa vyvinul na úkor celého okolitého sveta.

Keď sa vrátíme pred všetky tieto kráľovstvá, prideme k Duchovným bytostiam. Duchovný svet dosiahol vyššie stupne vytlačením minerálnych a iných kráľovstiev. Stali sa tvorivými Duchmi nášho Kozmu a našimi Vodcami. Toto je protiklad ducha a hmoty. Potom prichádzame k dokonalému Bohu. Ako stvoril zo seba? Ak by sme sa dokázali rozhodnúť urobiť každú myšlienku dokonalou, mali by sme vytvoriť slobodné rozhodnutie preniesť svoju vlastnú dokonalosť. Niečo podobné sa stalo s Bohom; Rozhodol sa urobiť každú bytosť tak dokonalú, ako je On sám. To bolo možné len tým, že im bola poskytnutá moc evolúcie. Dá sa to urobiť len na úkor iných. Ak by bol jeden člen dokonalý, on jediný by naplnil Božskú ideu; preto to môžu všetci robiť len postupne. Zachytením jednej myšlienky a poslaním všetkých ostatných myšlienok späť do bezvedomia.

Dobro nemôže vzniknúť bez zla. Ak sa jeden člen vyvinie, ďalší musí zostať späť a pokročilý musí vykúpiť druhého.

Dokonca aj nad ľudstvom sa bytosti vyvíjajú na úkor tých pod nimi a musia ich vykúpiť. To prinieslo zlo a umožnilo evolúciu, inak by nebolo možné urobiť všetko dokonalé ako Boh.

Nemôžeme uchopiť Božskú bytosť žiadnou jednou silou duše, ako je intelekt. Intelekt nie je najvyššia sila. Je to niečo vytlačené, aby sa produkovali vyššie sily. Musí to byť vykúpené.

Nakoniec žijeme v Božstve a vyvíjame sa k nemu. Celý proces je procesom vykúpenia.

Akýkoľvek názor na Božstvo sa musí ďalej rozvíjať. Pravda nemôže byť chápaná ako intelektuálny pojem.

Boh chcel, aby bol každý člen taký dokonalý ako On sám. Bola to obeť, nie nevyhnutnosť. To umožňuje dokonalosť.